

Ei ole joka tilanteessa välttämätöntä

Yliopisto-opiskelijoiden kielenhuoltoasenteet ja -käsitykset

Joanna Penttala

Kandidaatintutkielma

Humanististen tieteiden kandidaatin tutkinto, suomen kieli ja suomalais-ugrilainen

kielentutkimus

Kieli- ja käännöstieteiden laitos

Humanistinen tiedekunta

Turun yliopisto

Huhtikuu 2026

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä

Kandidaatintutkielma

Suomen kieli ja suomalais-ugrilainen kielentutkimus

Joanna Penttala

***Ei ole joka tilanteessa välttämätöntä: Yliopisto-opiskelijoiden kielenhuoltoasenteet ja -
käsitykset***

Sivumäärät: tutkielma 21, liitteet 4

Kandidaatintutkielmassani tutkin yliopisto-opiskelijoiden kielenhuoltoasenteita sekä -käsityksiä. Tarkastelen sitä, mitä he pitävät kielenhuoltona ja sen tehtävinä sekä miten he suhtautuvat kielenhuoltoon ja pitävätkö he sitä tärkeänä. Esittämiäni tutkimuskysymyksiä oli kaksi: millaisia kielenhuoltokäsityksiä yliopisto-opiskelijoilla on ja millaisia asenteita heillä on kielenhuoltoon kohtaan. Tutkielmani teoreettinen tausta on kansanlingvistiikka, jossa tutkitaan niin kutsuttujen maallikoiden käsityksiä kielestä. Tutkielman aineistona käytän Webropol-lomakkeella toteutettua kyselyä, jota jaettiin opiskelijoita tavoittaville sähköpostilistoille. Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 101 ja vastaajia oli kolmesta tiedekunnasta Turun yliopistosta. Kerätyn kyselyaineiston analysoimisessa käytän laadullista sisällönanalyysia, jota tukee määrällinen analyysi.

Tutkimukseni perusteella yliopisto-opiskelijoilla on monenlaisia kielenhuoltokäsityksiä, ja he näkivät kielenhuollon liittyvän niin oikeinkirjoitukseen kuin kielioppiinkin kuin myös yleisemmin kielen asemaan yhteiskunnassa. Osalle vastaajista käsitteen määrittely tuotti myös vaikeuksia. Opiskelijat suhtautuvat kuitenkin kielenhuoltoon pääasiassa myönteisesti ja pitävät sitä tärkeänä erityisesti opiskeluissa sekä työelämässä. Vähemmän tärkeänä he näkivät kielenhuollon vapaa-ajalla esimerkiksi kaverille viestiteltäessä.

Avainsanat: kielenhuolto, kansanlingvistiikka, kieliasteet, kielikäsitteet, kyselytutkimus

Sisällys

1	Johdanto	4
2	Teoriatausta	6
2.1	Kielenhuolto	6
2.2	Kansanlingvistinen asennetutkimus	7
3	Aineisto ja menetelmät	9
3.1	Aineiston keruu	9
3.2	Kyselyaineisto	9
3.3	Analyysimenetelmä	10
4	Analyysi	11
4.1	Kielenhuoltokäsitykset	11
4.1.1	Kielioppi ja oikeinkirjoitus	12
4.1.2	Teksti ja puhe	12
4.1.3	Muita käsityksiä	13
4.2	Kielenhuoltoasenteet	14
4.2.1	Kielenhuoltoon suhtautuminen	14
4.2.2	Kielenhuollon merkitys	15
4.3	Kielenhuoltotiedot	16
5	Lopuksi	18
	Lähteet	20
	Liitteet	22
	Liite 1. Kyselylomake	22
	Liite 2. Tietosuojailmoitus	24

1 Johdanto

Kandidaatintutkielmassani tutkin Turun yliopiston opiskelijoiden kielenhuoltokäsityksiä ja -asenteita. Selvitän kyselyn avulla, mitä he pitävät kielenhuoltona ja sen tehtävinä, minkälaisia asenteita heillä on sitä kohtaan ja miten he kokevat sen merkityksen. Käsityksien ja asenteiden lisäksi tarkastelen lyhyesti myös sitä, mistä opiskelijoiden kielenhuoltotiedot ovat peräisin ja mitä lähteitä he käyttäisivät etsiessään tietoa kielenhuollosta.

Tutkimuskysymyksiäni ovat seuraavat:

1. Millaisia kielenhuoltokäsityksiä yliopisto-opiskelijoilla on?
2. Millaisia asenteita heillä on kielenhuoltoa kohtaan?

Tutkimukseni kuuluu kansanlingvistiikkaan, jossa tutkitaan niin kutsuttujen maallikoiden havaintoja kielestä ja kielellisiä asenteita. Kutsun omia informanttejani *semimaallikoiksi*, sillä osalla heistä on jonkin verran kielitieteellistä koulutusta.

Aikaisempaa kielenhuoltokäsityksiin ja -asenteisiin liittyvää tutkimusta on tehty muun muassa toisen asteen opiskelijoiden kielenhuoltokäsityksistä ja -asenteista (Ahlqvist 2022), ammattikorkeakouluopiskelijoiden kielenhuoltotaidoista, -käsityksistä ja -asenteista (Nivukoski 2019) sekä ammattikorkeakoulussa opiskelevien toimittajaopiskelijoiden kielenhuoltoasenteista (Järvinen 2022). Koulukontekstin ulkopuolella on tutkittu esimerkiksi luovaa kirjoittamista harrastavien (Heikkinen 2018) ja toimitushenkilökunnan (Saviniemi 2015) käsityksiä.

Omaa tutkielmaani vastaavaa nimenomaan yliopisto-opiskelijoihin ja heidän asenteisiinsa ja käsityksiinsä keskittyvää tutkimusta ei kuitenkaan ole aikaisemmin tehty. Yliopisto-opiskelijoiden kielenhuoltotaidoista on kuitenkin tutkittu luokanopettajaopiskelijoiden välimerkkien käyttöä (Rajala 2007).

Tutkielma on saanut alkunsa omasta mielenkiinnostani kielenhuoltoon. Virheanalyysin sijaan mielekkäämmältä tuntui lähteä tutkimaan nimenomaan asenteita ja käsityksiä. Yliopisto-opiskelijoiden valitseminen tutkittavaksi joukoksi tuntui luontevalta, olenhan itsekkin yliopisto-opiskelija. Koska juuri yliopisto-opiskelijoita ei ole aikaisemmin tutkittu, vastaa tutkimukseni tähän aukkoon. Juuri yliopisto-opiskelijoiden asenteiden ja käsitysten selvittäminen on kiinnostavaa myös siksi, että monissa akateemisissa ammateissa tarvitaan

hyviä tekstitaitoja. Kielenhuoltoa ei kuitenkaan juuri opeteta yliopistossa, ellei opiskele kieliaineita.

Hypoteesini on, että yliopisto-opiskelijat suhtautuvat kielenhuoltoon pääasiassa myönteisesti. Tätä hypoteesia tukee aiempi tutkimus toisen asteen opiskelijoista ja ammattikorkeakouluopiskelijoista (esim. Ahlqvist 2022; Järvinen 2022; Nivukoski 2019).

Tutkielman aineistona käytän Webropol-kyselylomakkeella toteutettua kyselyä. Kyselyjä käytetään kielitieteen tutkimuksessa, ja ne soveltuvat hyvin myös tiedostamattomien asioiden, kuten asenteiden, tutkimukseen (Vanhatalo-Vehkalahti 2020: 245). Kerätyn kyselyaineiston analysoimisessa käytän laadullista sisällönanalyysia, jota tukee määrällinen analyysi.

Tutkielmani etenee seuraavasti. Luvussa 2 esittelen tutkimuksen teoriataustan eli kielenhuollon ja siihen liittyvät käsitteet sekä kansanlingvistiikan ja asennetutkimuksen. Luvussa 3 kerron aineistonkeruusta, aineistosta sekä tutkimusmenetelmästä. Luvussa 4 syvennyn kyselyn keskeisiin tuloksiin ja analysoin niitä. Loppuluvussa kokoan vielä tutkimuksen yhteen ja pohdin mahdollisia jatkotutkimusaiheita.

2 Teoriatausta

2.1 Kielenhuolto

Kielenhuollolle ei ole olemassa vain yhtä määritelmää, minkä vuoksi esittelenkin niistä muutamia. Esittelen myös kielenhuollon lähitermit *kielenohjailu* ja *kielioppi*. Lisäksi esittelen lyhyesti kielenhuollon organisaatiota ja kielenhuollon lähteitä.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus määrittelee kielenhuollon olevan toimintaa, jonka tavoitteena on selkeä, ymmärrettävä ja tilanteeseen sopiva kieli. Kieltä ylläpidetään muun muassa ajantasaisilla kielenhuollon ohjeilla, ja kielenhuolto voi koskea myös kokonaisia tekstejä. Kielenhuoltoon liittyvät läheisesti myös kielen asema yhteiskunnassa sekä toimet, joilla siihen vaikutetaan. (Kotimaisten kielten tutkimuskeskus.)

Kielitoimiston sanakirjan mukaan kielenhuolto on kielen järjestelmän ja kielenkäytön ohjailua suosituksin (KS s.v. *kielenhuolto*), kun taas Tieteen termipankissa kielenhuollon määritellään tarkoittavan kielenkäyttöön vaikuttamista ja yleiskielen luomista, ylläpitoa ja kehittämistä (TTP s.v. *kielenhuolto*). Pirjo Hiidenmaan (2003: 266) määritelmän mukaan kielenhuolto on moninaista toimintaa, johon sisältyy kielen rakenteen huoltoa, tekstien huoltoa ja opetusta sekä kielen aseman tarkastelua ja siihen vaikuttamista.

Maallikot määrittelevät usein kielenhuollon olevan ohjeiden antamista siitä, mitkä ilmaukset kuuluvat hyvään kieleen tai miten jotain sanaa tai rakennetta pitää käyttää.

Kielenhuoltokäsityksissä toistuvat kolme elementtiä: oikean tai hyvän kielen olemassaolo, ohjeiden antaminen ja se, että ohjeet koskevat yksittäisiä sanoja tai rakenteita. (Hiidenmaa 2003: 267.)

Taru Kolehmaisien mukaan kielenohjailun ja kielenhuollon periaatteellinen ero on seuraava. Kielenohjailulla tarkoitetaan kirjakielen perustamisvaiheeseen liittyviä yleisiä toimia ja periaatteita, joilla ohjataan kehittyvää kielimuotoa ja kielijärjestelmää, kielenkäyttöä ja oikeinkirjoitusta. Kielenhuollolla taas tarkoitetaan enemmänkin toimia, jotka kohdistuvat lähinnä kielenohjailun tulokseen, vakiintuneeseen eli kodifioituun yleiskieleen. Se sisältää käytännön toimia kielenohjailun tavoitteiden edistämiseksi, kuten opetusta ja tekstintarkastusta. Kielenohjailu on siis kohdistunut nimenomaan kirjakieleen ja sen luomiseen, kun taas nykyisen kielenhuollon kohteena olevasta kielimuodosta käytetään usein nimitystä yleiskieli. (Kolehmainen 2014: 18, 21.)

Kielioppi puolestaan tarkoittaa Kielitoimiston sanakirjan mukaan kielen rakenteen järjestelmällistä esitystä tai kielen järjestelmää (KS s.v. *kielioppi*). Tieteen termipankki puolestaan määrittelee kieliopin olevan kielen rakenne ja järjestelmä tai sen kuvaus (TTP s.v. *kielioppi*). *Normatiivinen kielioppi* on ohjaileva kielen rakenteen kuvaus, johon luetaan usein kuuluvaksi kieliopin normien lisäksi myös oikeinkirjoitusnormit, kun taas *deskriptiivinen kielioppi* on kuvaus kielen rakenteesta (TTP s.v. *normatiivinen kielioppi* ja TTP s.v. *deskriptiivinen kielioppi*).

Kielioppi sanana tuo monelle mieleen kouluaikaisia mielikuvia säännöistä, joita ”paukutettiin päähän”. Yleisen käsityksen mukaan kielioppi sisältää ohjeita, joiden mukaan kieltä pitää käyttää. Periaatteellinen ero normatiivisen ja deskriptiivisen kieliopin välillä on tiedostettu kieliopin kirjoituksessa vasta 1950-luvulla. Esimerkiksi Ison suomen kieliopissa sanalla *kielioppi* tarkoitetaan niitä usein kirjoittamattomia sääntöjä, joiden mukaan tuotamme erilaisia kielen rakenteita luonnostaan. (Kolehmainen 2014: 116–117.)

Suomen ainoa virallinen kielenhuoltoelin on Kotimaisten kielten keskus. Sen kielenhuolto-osasto, johon voidaan laskea kuuluvaksi myös Kielitoimiston sanakirjan toimitus, huoltaa suomen kieltä ja antaa suosituksia. Lisäksi kielenhuollon asiantuntijaelimenä toimii suomen kielen lautakunta. Virallisen kielenhuollon suositukset koskevat erityisesti kirjoitettua yleiskieltä. Suuri osa kielenhuollon suosituksista on syntynyt vähitellen. Ne ovat vakiintuneita ja monet niistä opetetaan jo peruskoulussa. (Kankaanpää 2013.)

Kielenhuollon ohjeita julkaistaan muun muassa Kielitoimiston sanakirjassa sekä Kielitoimiston ohjepankissa, jotka ovat vapaasti luettavissa verkossa. Myös kielenhuollon tiedotuslehdessä eli Kielikellossa esitellään uusia suosituksia sekä niiden taustoja. (Kankaanpää 2015.)

2.2 Kansanlingvistinen asennetutkimus

Tutkimukseni on lähtökohdiltaan kansanlingvistinen asennetutkimus. Kansanlingvistiikalla tarkoitetaan tutkimussuuntausta, joka tarkastelee niin kutsuttujen maallikoiden käsityksiä kielestä ja kielellisiä asenteita. *Maallikko* tarkoittaa tavallista kielenkäyttäjää ollen vastakohta kielentutkijoille tai kielitieteellistä koulutusta saaneille. (Mielikäinen-Palander 2014: 11.)

Maija Saviniemi on kyseenalaistanut karkean kahtiajaon kielitieteilijöihin ja maallikoihin ja huomauttanut, että ei-kielitieteilijöiden kielitietoisuuskin saattaa vaihdella huomattavasti eri

yksilöiden välillä. Yksilön kielitietoisuuteen voivat vaikuttaa yksilöiden murretaustat, kiinnostuksenkohteet, koulutustaustat ja kieliopinnoissa jopa yksittäiset kurssivalinnat. (Saviniemi 2015: 93–94.) Hänen tapaansa pidän omia informanttejani *semimaallikoina*, sillä osalla heistä on jonkin verran kielitieteellistä koulutusta ja osalla ei.

Kansanlingvistiikan tutkimussuuntauksen voidaan katsoa syntyneen 1980-luvulla Yhdysvalloissa. Sen uranuurtajana pidetään Dennis R. Prestonia, jonka ensimmäiset kansanlingvistiset tutkimukset koskivat yhdysvaltalaisen murrekäsityksiä (esim. Preston 1996). Murrekäsityksistä kansanlingvistinen tutkimus on laajentunut yleisempään kielitietoisuustutkimukseen. Suomeen kansanlingvistinen tutkimus rantautui 1990-luvun lopussa, jolloin tehtiin erilaisia murreasenne- ja murretietoisuustutkimuksia. (Mielikäinen–Palander 2014: 17–19.)

Kansanlingvistisellä tutkimuksella on vahva yhteys myös asennetutkimukseen. Sosiaalipsykologian teoriat ja näkemykset asenteista ovat vaikuttaneet tehtyihin asenneselvityksiin. (Mielikäinen-Palander 2014: 19.) Kielentutkimuksessa asenteen käsite on yleensä ymmärretty melko väljästi (Mielikäinen-Palander 2002: 88) ja se on voinut tarkoittaa eri tutkijoiden tutkimuksissa erilaisia asioita.

Kieliasenteita on tutkittu jo ainakin 1960-luvulla, jolloin tutkittiin kanadalaisten suhtautumista englannin ja ranskan kieliin sekä niiden puhujiin (Lambert-Hodgson-Gardner-Fillenbaum 1960). Kieliasenteilla tarkoitetaan asenteita, joita ihmisillä on joko eri kieliä tai saman kielen alueellisia tai sosiaalisia murteita tai näiden puhujia kohtaan. Asenteet yleisesti on määritelty ihmisten sisäiseksi tilaksi, jonka on aiheuttanut jokin ärsyke ja joka voi myöhemmin ohjata heidän käyttäytymistään. Kieliasenteissa ärsykkeet ovat kielellisiä, puhetta tai kirjoitusta, ja ihmisten reaktiot niihin ovat joko myönteisiä tai kielteisiä. (Kalaja 1999: 46.) Saviniemen (2015: 27) tavoin näen *kielenhuoltoasenteet* kieliasenteiden alakäsitteenä, joka tarkoittaa opittuja taipumuksia ajatella, tuntea ja käyttäytyä erityisellä tavalla suomen kielen standardimuotoa ja sen huoltoa kohtaan.

Käsitys voi tarkoittaa joko havaintoon, kokemukseen tai ajatteluun perustuva mielikuvaa tai tietoa, tai vielä laajemmin ajatusta, ajattelutapaa, näkemystä, mielipidettä, asennetta, vakaumusta, luuloa, arvelua tai vaikutelmaa (KS s.v. *käsitys*). *Kielenhuoltokäsityksinä* pidän tässä tutkielmassa informanttien mielikuvia ja tietoja siitä, mitä on kielenhuolto ja sen tehtävät.

3 Aineisto ja menetelmät

3.1 Aineiston keruu

Keräsin aineiston Webropol-kyselylomakkeella (ks. liite 1). Kysely on monipuolinen työkalu ja yksi käytetyimmistä kokemusperäisen, empiirisen tiedon keräysmenetelmistä (Alanen 2011: 146). Kyselyt soveltuvat hyvin myös tiedostamattomien asioiden, kuten asenteiden, tutkimukseen (Vanhatalo-Vehkalahti 2020: 245). Koska halusin kerätä tietoa nimenomaan käsityksistä ja asenteista, kysely oli luonteva vaihtoehto aineistonkeruuhun, sillä se mahdollisti isonkin vastaajajoukon, jotta aineistossa riittäisi mielekäs määrä analysoitavaa.

Kyselylleni sain vastaajia opintoneuvojien kautta, kun he välittivät viestini opiskelijoita tavoittaville sähköpostilistoille. Kaikkien tiedekuntien opintoneuvojat eivät kuitenkaan jakaneet kyselyä, enkä onnistunut tavoittamaan opiskelijoita myöskään ainejärjestöjen kautta. Tämän vuoksi kyselytutkimuksen vastaajajoukko sisältää vain kolmen tiedekunnan opiskelijoita.

Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista ja sen saattoi keskeyttää missä vaiheessa tahansa. Kyselylinkin yhteydessä jaoin linkin tietosuojaselosteeseen (ks. liite 2), jossa kerrotaan, miten kerättyjä tietoja käytetään ja kuinka kauan niitä säilytetään.

3.2 Kyselyaineisto

Kyselyyn tuli yhteensä 101 vastausta. Taustatiedoista kysyin vastaajilta sukupuolta, opiskeltavaa alaa (tiedekunta ja pääaine) sekä sitä, ovatko he opiskelleet pää- tai sivuaineena kielitiedettä, suomen kieltä tai vieraita kieliä (kyllä/ei).

Vastaajista 71 % oli naisia, 19 % miehiä ja joko muu- tai en halua kertoa -vaihtoehdon valinnoita 10 %. Eri tiedekunnat olivat edustettuna seuraavanlaisesti: vastaajista 61 kertoi opiskelevansa humanistisessa, 36 matemaattis-luonnontieteellisessä ja 4 teknillisessä tiedekunnassa. Vastaajista 41 % kertoi opiskelleensa kielitiedettä, suomea tai vieraita kieliä joko pää- tai sivuaineena. Pieni enemmistö vastaajista siis oli niin kutsuttuja maallikkoja eli ei-kielitieteilijöitä. Kuten totesin luvussa 2, pidän informanttejani *semimaallikkoina*.

3.3 Analyysimenetelmä

Kyselyni sisälsi sekä monivalintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä. Kyselyn sanalliset vastaukset on yleensä parempi analysoida laadullisilla menetelmillä (Vanhatalo-Vehkalahti 2020: 241). Analysoin siksi kyselyaineistoa laadullisen sisällönanalyysin keinoin.

Sisällönanalyysi alkaa aineiston läpikäymisellä, kiinnostavien asioiden erottamisella ja merkitsemisellä, jonka jälkeen ne kerätään yhteen ja erilleen muusta aineistoista. Sitten aineisto luokitellaan, tyypitellään tai teemoitetaan, ja lopuksi kirjoitetaan yhteenveto. Laadulliseen analyysiin voidaan yhdistää määrällisen tutkimuksen keinoja laskemalla aineistosta esimerkiksi eri asioiden esiintymismääriä. (Tuomi-Sarajärvi 2018: 105–106, 135.)

Aloitin oman analyysini käymällä aineiston läpi. Luokittelin vastauksia erilliseen tiedostoon ja poimin samalla mahdollisia esimerkkejä käytettäväksi tutkielmassani. Samalla kirjoitin tutkielmatekstiä ja syvensin analyysia tutkielman edetessä.

4 Analyysi

4.1 Kielenhuoltokäsitykset

Kuten määrittelin luvussa 2.2, pidän *kielenhuoltokäsityksinä* informanttien mielikuvia ja tietoja siitä, mitä kielenhuolto ja sen tehtävät ovat. Kyselyssä esitin aiheesta seuraavat kysymykset: mitä kielenhuolto mielestäsi on ja mitkä ovat mielestäsi kielenhuollon tehtävät (ks. liite 1).

Informanteilla oli monenlaisia kielenhuoltokäsityksiä, joita tarkastelen tarkemmin alaluvuissa. Kielenhuollon nähtiin liittyvän esimerkiksi kielioppiin ja oikeinkirjoitukseen, kirjoitettuun kieleen sekä laajemmin yleiskieleen ja sen normeihin.

Kun kysyttiin, mitä kielenhuolto tarkoittaa, kaikki vastaajat pyrkivät määrittelemään kielenhuollon ainakin jollakin tavalla. Kielenhuollon tehtävistä kysyttäessä vain yksi vastaaja ilmoitti, että ei osaa sanoa. Osa vastaajista ilmaisi kuitenkin, etteivät ole varmoja, mitä kielenhuolto tarkoittaa tai mitä sen tehtävät ovat. Tätä tuli esille myös myöhemmissä kysymyksissä, jotka koskivat kielenhuoltoasenteita ja -tietoja.

Koska *mielestäni* -sana sisältyi kumpaankin kysymykseen, en pidä sitä suoraan epävarmuuden osoittamisena, sillä se on voinut toistua vastauksissa myös ikään kuin automaattisesti. Sen sijaan epävarmuuden ilmaisuna pidän esimerkiksi esimerkkejä 1–3:

- (1) **Voisi ehkä liittyä jotenkin** kielioppiin tai vieraan kielen ylläpitämiseen
- (2) **uhh... varmaan jotain** pilkkusääntöjen kertausta **ja sellasta**
- (3) **En oikein tiedä mutta kai jotain** tekstin tyyliin, kielioppiin yms liittyviä asioita

Esimerkit ovat poimittu kyselyaineistoista sellaisinaan. Mahdollisilla lihavoinneilla korostan kussakin vastauksessa analyysin kannalta olennaista asiaa. Jos olen jättänyt osan vastauksesta pois, käytän siitä merkintää [...].

Kuten totesin luvussa 2.1, kielenhuollolle ei ole olemassa yhtä, vakiintunutta määritelmää. Siksi on mielestäni luonnollista ja ymmärrettävää, että osalle informanteista kielenhuollon käsitteen määrittely tuntui vaikealta, ja että he toivat tämän myös ilmi vastauksissaan.

4.1.1 Kielioppi ja oikeinkirjoitus

Yleisimmin kielenhuolto liitettiin pääasiassa tai pelkästään kielioppiin ja oikeinkirjoitukseen. Kieliopin mainitsi jossain muodossa 39 vastaajaa, oikeinkirjoituksen puolestaan 23.

Yksinkertaisimmillaan kielenhuollon kuvattiin olevan *kielioppia* tai *oikeinkirjoitusta*, pidemmin muun muassa *kielioppisääntöjen* tai yleisemmin *kieliopin opettelua, opettamista, osaamista, kertausta, harjoittelua, hallitsemista, noudattamista ja viilaamista*.

Oikeinkirjoitukseen liitettiin samankaltaisia verbejä: muun muassa *tarkastaminen, korjaaminen, ohjaaminen, osaaminen, tarkastelu ja kehittäminen*.

Esimerkki 4 kertoo, miten eräs informanteista kuvasi asiaa:

(4) Tiedän, että laajaan määritelmään kuuluu varmaan muutakin kielen sopivuuteen liittyvää pohdintaa, mutta minulle kielenhuolto tarkoittaa kielioppia.

Pidän ymmärrettävänä, että monet vastaajista liittivät kielenhuollon juuri kielioppiin ja/tai oikeinkirjoitukseen. Kielenhuollon käsite tuo varmasti monelle mieleen aikaisemmat kouluasteet ja äidinkielen opetuksen, josta parhaiten mieleen on mahdollisesti jäänyt juuri kielioppisäännöt ja jossa vähemmän on käsitelty kielenhuollon laajempaa merkitystä.

4.1.2 Teksti ja puhe

Kielenhuollon ja sen tehtävien koettiin liittyvän vahvasti teksteihin. Kielenhuollon mainittiin olevan esimerkiksi *tekstien huoltamista, muokkaamista, parantelua, tarkistamista, työstämistä ja viimeistelyä*.

Sikäli kun vastauksessa tuotiin esille, mihin kielenhuolto kohdistuu, koettiin sen liittyvän pääasiassa kirjoitettuun tekstiin, ei niinkään puheeseen. Kummassakin kysymyksessä ainoastaan viidessä vastauksessa mainittiin myös puhe tai puhuttu kieli. Yleensä puhe esitettiin yhdessä kirjoitetun kielen kanssa sille rinnasteisena, kuten esimerkeissä 5 ja 6:

(5) Kielenhuolto tarkoittaa mielestäni sitä, että **kirjoitetun tekstin tai puheen** ulkoasua, sanamuotoja ja lauserakenteita huolletaan ja tarkistetaan.

(6) Tehdä **tekstistä (ja puheesta)** sujuvaa, ymmärrettävää ja helposti luettavaa erityisesti sille ryhmälle, jolle **teksti (tai puhe)** on tarkoitettu.

Esimerkissä 7 vastaaja pohti asiaa seuraavalla tavalla:

(7) [...] Kaiketi kielenhuolto voi myös liittyä myös puheen tuottamiseen, mutta mielestäni se erityisesti tuodaan esille kirjoitetun tekstin kontekstissa.

Tämä oli mielenkiintoista, sillä aikaisemmassa tutkimuksessa puhuttu kieli nousi omaa aineistoani suurempaan rooliin. Emilia Nivukosken (2019: 79)

ammattikorkeakouluopiskelijoita käsitelleessä aineistossa 104 vastaajasta peräti 20 vastaajaa piti kielenhuollon soveltamisalueena sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä ja yksi mainitsi ainoastaan puhutun kielen. Pauliina Ahlqvistin (2022: 29) toisen asteen opiskelijoita koskevassa aineistossa puolestaan 64 vastaajasta 10 mainitsi puhutun kielen kirjoitetun kielen rinnalla.

4.1.3 Muita käsityksiä

Monissa vastauksissa näkyi kuitenkin myös oikeinkirjoitusta ja kielioppia laajempi kielenhuoltokäsitys. Kielenhuollon kerrottiin olevan myös muun muassa *(yleis)kielen ja sen normien ylläpitämistä, määrittämistä, kehittämistä, säilyttämistä ja tarkastelua*. Sen koettiin liittyvän myös kielitaitoon ja sen ylläpitämiseen, ja jopa kirjoitus- ja lukutaidon ylläpito mainittiin muutamassa vastauksessa.

Muutamia kielenhuollon määritelmän osalta laajimpia vastauksia olivat esimerkit 8 ja 9:

(8) Kielenkäytön oikeaoppisuuden edistämistä. Ajattelen, että tätä voi tapahtua sekä yksilötasolla tai instituutioiden tasolla. Yksilötasolla kielenhuolto voisi olla vaikkapa kielioppisääntöjen kertaamista, kurssien käyntiä, tekstien oikolukua ym.

Instituutiotasolla taas vaikkapa koululaitoksessa tehtävää työtä tai virastojen tekemää sanastotyötä ja neuvontaa.

(9) Se on laaja käsite, joka pitää sisällään esim. kielen ominaisuuksien ylläpitämistä ja niiden turvaamista. Kielenhuoltoon kuuluu myös erilaiset dokumentoinnit kieleen liittyen (sanakirjat, kielioppi, säännöt ja poikkeukset kielessä, murteet, yms.)

Kuten luvussa 2 kerroin, Hiidenmaan (2003: 267) mukaan maallikoiden kielenhuollon määritelmä on usein ohjeiden antamista siitä, mitkä ilmaukset kuuluvat hyvään kieleen tai miten jotain sanaa tai rakennetta pitää käyttää. Oma semimaallikoista koostuva vastaajajoukkoni tuotti kuitenkin monenlaisia kielenhuollon määritelmiä, joista kaikki eivät noudattaneet tätä kaavaa.

4.2 Kielenhuoltoasenteet

Luvussa 2.2 määrittelin *kielenhuoltoasenteiden* olevan opittuja taipumuksia ajatella, tuntea ja käyttäytyä erityisellä tavalla suomen kielen standardimuotoa ja sen huoltoa kohtaan.

Kielenhuoltokäsitykset liittyvät vahvasti myös kielenhuoltoasenteisiin: se, mitä ajattelee kielenhuollon olevan, vaikuttaa luonnollisesti siihen, miten kielenhuoltoon suhtautuu.

Kyselyssä asenteet tulivat ilmi, kun kysyin mitä ajatuksia ja/tai tunteita kielenhuolto herättää, kuinka tärkeänä vastaajat pitävät kielenhuoltoa, miksi he pitävät sitä turhana/tärkeänä, sekä pyydettyä vastaajia valitsemaan listatuista adjektiiveista ne, jotka kuvastivat parhaiten heidän suhtautumistaan kielenhuoltoon (ks. liite 1).

4.2.1 Kielenhuoltoon suhtautuminen

Hypoteesini mukaisesti valtaosa informanteista suhtautui kielenhuoltoon positiivisesti tai vähintäänkin neutraalisti. Seuraavassa taulukossa kuvaan informanttien annettua listasta valitsemia, heidän kielenhuoltoon suhtautumista kuvastavia adjektiiveja ja niiden määrää. Kysymyksessä oli mahdollista valita 1–3 adjektiivia.

Taulukko 1. Kielenhuoltoon suhtautumista kuvaavat adjektiivit.

myönteinen	59
kehittymishaluinen	50
kiinnostunut	45
huolellinen	36
neutraali	24
itsevarma	17
motivoitunut	13
turhautunut	11
epävarma	9
huolimaton	8
kielteinen	2
välinpitämätön	1
ennakkoluuloinen	1

Kuten taulukosta 1 nähdään, *kielteinen*-adjektiivin on valinnut vain 2 vastaajaa. Negatiivisesti sävyttyneitä adjektiiveja lienevät myös *turhautunut*, *epävarma*, *huolimaton*, *välinpitämätön* ja *ennakkoluuloinen*. Kaikkia näistä on valittu vähemmän kuin positiivissävytteisempiä adjektiiveja.

Kysyttäessä kielenhuollon herättämiä tunteita ja/tai ajatuksia, avovastauksissa esille nousseet negatiiviset kommentit liittyivät pääasiassa kielenhuollon koettuun haastavuuteen, erityisesti siltä osin kuin sen koettiin liittyvän kielioppisääntöihin. Negatiivisia ajatuksia herättivät myös muun muassa kielenhuollon liittäminen mielessään äidinkielen tunteihin ja omat epävarmuudet kirjoittajana.

Negatiivisista asenteista, jotka kuvastavat mielestäni nimenomaan suhtautumista kielenhuoltoon, kertovat esimerkit 10–12:

(10) Vähän turhaa nysväämistä joskus ja ärsyttäviä sääntöjä joita ei muista

(11) en pidä siitä, ja olen siinä tosi huono

(12) Tylsää

Valtaosa kielenhuollon herättämistä ajatuksista ja tunteista oli kuitenkin positiivisia. Monet vastaajista kertoivat pitävänsä kielenhuollosta ja ajattelevansa sen olevan tärkeää niin henkilökohtaisesti kuin yleisestikin. Sen koettiin parantavan tekstien luettavuutta, tai laajemmin olevan tarpeellista esimerkiksi sivistyksen, saavutettavuuden ja demokratian kannalta.

4.2.2 Kielenhuollon merkitys

Vastaajista suurin osa piti kielenhuoltoa tärkeänä. Erityisen tärkeänä kielenhuolto nähtiin työelämän sekä opiskelujen kannalta, mutta myös yleissivistyksen kannalta. Sen sijaan vapaa-ajan kannalta kielenhuoltoa pidettiin selvästi vähemmän tärkeänä. Tämä tuli ilmi selvästi myös monissa avovastauksissa, kun informanteilta tiedusteltiin, miksi he pitävät kielenhuoltoa turhana tai tärkeänä. Tämä näkyy esimerkeissä 13–15:

(13) **Turhaa vapaa-ajan jutuissa** mutta akateemisesti tärkeää että menestyy

(14) Vapaa-ajalla ei niin tärkeää, erityisesti jos puhuu vaikkapa kaverin kanssa.

(15) Vapaa-ajalla, esimerkiksi kavereille viestejä lähetellessä kielenhuollolla ei ole juurikaan väliä, kunhan viesti tulee ymmärretyksi. En itsekään käytä juurikaan pilkkuja vapaa-ajalla paitsi tyylikeinona.

Tärkeänä kielenhuolto nähtiin ennen kaikkea ymmärretyksi tulemisen ja sujuvan viestinnän kannalta. Sen koettiin lisäävän esimerkiksi saavutettavuutta. Lisäksi hyvää tekstiä pidettiin mukavampana lukea. Tätä kuvastavat esimerkit 16–17:

(16) Toimiva kommunikointi on ihmisten välisen vuorovaikutuksen ydin

(17) Esimerkiksi viranomaisviestinnässä on äärimmäisen tärkeää, että tekstit ovat mahdollisimman monelle selkeitä ja yksiselitteisiä.

Kielenhuollon koettiin myös vaikuttavan siihen, millaisen kuvan antaa itsestään. Hyvän kielen kerrottiin antavan muun muassa asiantuntevampi, ammattimaisempi, vakuuttavampi, uskottavampi, vakavasti otettavampi ja osaavampi kuva kielenkäyttäjistä, yleensä yksilöstä mutta myös esimerkiksi yrityksestä. Esimerkissä 18 eräs vastaajista muotoili asian jopa näin:

(18) Se on tärkeää ymmärrettävyyden ja uskottavuuden kannalta. **Kuka uskoisi työelämässä johtajaa joka ei osaa yhdyssanoja?**

Myös kielenhuoltoasenteita oli siis monenlaisia, ja ne olivat suurimmaksi osaksi luokiteltavissa positiiviseksi, mikä vastasi odotuksiani. Kielenhuollon merkitys nähtiin tärkeänä.

4.3 Kielenhuoltotiedot

Kun vastaajilta kysyttiin, mistä heidän tietonsa kielenhuollosta ovat peräisin, melkein kaikki mainitsivat koulun ja opinnot jossain muodossa. Eniten mainintoja saivat peruskoulu ja lukio, kun taas yliopistossa kielenhuolto oli tullut vastaan joko yksittäisellä kurssilla, jos lainkaan, ellei kyseessä ollut kielen pää- tai sivuaineopiskelija.

Muutama informantti mainitsi tietojen olevan peräisin ”omasta päästä” tai omasta kokemuksesta. Joitain mainintoja saivat myös muun muassa Kotus, työelämä sekä media.

Myös tähän kysymykseen vastatessa osa informanteista toi esille, että eivät ole varmoja siitä, mitä kielenhuolto sanana tarkoittaa. Tätä kuvaavat esimerkit 19–21:

(19) Omasta päästäni, **en ole varma sanan merkityksestä.**

(20) Lähinnä siitä, mitä tuli mieleen sanasta kielenhuolto. **En tiedä onko käsitykseni sanan tarkoituksesta oikea.**

(21) Jostain äidinkielen tunneilta ja kielen opiskelusta varmaan, **en ole ihan täysin varma tiedäkö mitä kielenhuolto tarkoittaa mutta sanan olen kuullut**. Vastaan kyselyyn mututuntumalla.

Kun kysyttiin, mistä vastaajat lähtisivät etsimään, jos heidän pitäisi saada tietoa jostakin kielenhuoltoon liittyvästä asiasta, valtaosa mainitsi sähköisiä lähteitä. Muutaman maininnan saivat vanhat oppikirjat tai fyysiset sanakirjat, ja yksi vastaaja totesi, että *hätätapauksessa hän menisi kirjastoon lukemaan vaikkapa Isoa suomen kielioppia*. Moni vastaajista mainitsi myös, että kysyisi kaveriltaan tai joltain muulta tutultaan.

Netin yleisesti mainitsi 25 vastaajaa, Googlen tai googlettamisen 20 vastaajaa. Moni korosti, että etsisi sitä kautta *luotettavan lähteen*. Erityisen suosittuja olivat myös Kotus ja sen palvelut: Kotus sai 38, Kielitoimiston ohjepankki 24, Kielikello 16 ja Kielitoimiston sanakirja 5 mainintaa.

Muutama vastaajista mainitsi myös lähteitä, joita käyttäisi etsiessään tietoa muiden kielten kielenhuollosta. Koska tutkielmani tarkoituksena oli tutkia nimenomaan suomen kielen kielenhuoltoa ja siihen liittyviä asenteita ja käsityksiä, jätän nämä käsittelemättä. Kenties minun olisi ollut hyvä esimerkiksi kyselyn alussa ilmaista tarkemmin, että tutkin nimenomaan suomen kieltä.

Olisin odottanut tekoälyn nousevan vastauksien joukossa suurempaan rooliin, koska tekoäly on aiheena pinnalla ja sitä tunnutaan tarjoavan työkaluksi kaikkeen. Tekoälyn nosti kuitenkin esille kielenhuollon lähteenä vain kolme vastaajaa, joista kaksi mainitsi myös muita mahdollisia lähteitä. Vain yksi vastaaja kommentoi lakonisesti ”chat gpt”.

Koska vastaajajoukko sisälsi myös suomen ja muiden kieliaineiden opiskelijoita ja vastaajat yleisesti suhtautuivat kielenhuoltoon pääasiassa myönteisesti, kielenhuollon lähteet ja tiedon etsiminen niistä olivat varmasti monille vastaajille tuttuja. On myös odotettavaa, että vastaajien tiedot kielenhuollosta olivat peräisin pääasiassa koulusta, sillä kielenhuollon opetus kuuluu olennaisena osana äidinkielen ja kirjallisuuden opetukseen eri kouluasteilla.

5 Lopuksi

Olen tutkinut yliopisto-opiskelijoiden kielenhuoltoasenteita sekä -käsityksiä kyselyaineiston avulla. Kyselyyn tuli 101 vastausta opiskelijoilta, jotka opiskelevat kolmessa eri tiedekunnassa Turun yliopistossa.

Johdannossa esitin seuraavat tutkimuskysymykset:

1. Millaisia kielenhuoltokäsityksiä yliopisto-opiskelijoilla on?
2. Millaisia asenteita heillä on kielenhuoltoon kohtaan?

Vastaajilla oli hyvin monenlaisia kielenhuoltokäsityksiä ja -asenteita. Monille vastaajille kielenhuollon määrittely tuntui myös haastavalta. Vastaajien kielenhuoltoon liittyvät tiedot olivat peräisin enimmäkseen aikaisemmilta koulutusasteilta. Kielenhuollon nähtiin olevan suppeimmillaan pelkkää kielioppia tai oikeinkirjoitusta, laajimmillaan sen taas koettiin liittyvän kielipolitiikkaan ja yleiskielen säilyttämiseen.

Vastaajat kokivat kielenhuollon tärkeänä erityisesti työelämän sekä opintojen kannalta. Sen nähtiin olevan erityisen tärkeää esimerkiksi viestinnän ymmärrettävyyden ja viestijän oman uskottavuuden kannalta. Vapaa-ajalla kielenhuollon merkitys koettiin vähäisempänä ja esimerkiksi kaverille viestitellessä sillä ei koettu olevan juuri merkitystä.

Melkein kaikki vastaajat suhtautuivat kielenhuoltoon enimmäkseen positiivisesti tai neutraalisti, mikä vastasi hypoteesiani ja oli samankaltainen tulos kuin aiemmin kielenhuoltoasenteita tutkineilla (esim. Ahqlvist 2022; Järvinen 2022; Nivukoski 2019). Pieni poikkeama aikaisempiin tutkimustuloksiin tuli siitä, että aineistossani kielenhuollon liittäminen puhuttuun kieleen oli vähäisempää kuin muutamissa aikaisemmissa tutkimuksissa.

Koska vastaajia oli vain kolmesta tiedekunnasta yhdestä yliopistosta, tuloksia ja niiden yleistettävyyttä koskemaan kaikkia yliopisto-opiskelijoita pitää tarkastella kriittisesti. Lisäksi saatuihin tuloksiin vaikutti luultavasti se, että aineisto kerättiin nimenomaan opiskelijoiden sähköpostilistoille jaetulla kyselyllä: mikäli suhtautuu kielenhuoltoon negatiivisesti ja pitää pilkkusääntöjä turhina, ei välttämättä lähde vastaamaan kielenhuoltoaiheiseen kyselyyn. Vastaavasti kielenhuoltoon innostuneesti suhtautuva vastaa tällaiseen kyselypyyntöön todennäköisemmin. Esimerkiksi jonkin kurssin oppitunnilla kerättävä kysely voisi tavoittaa erilaisen joukon vastaajia ja tuoda erilaisia tuloksia.

Tutkimukseni antaa kuitenkin alustavaa tietoa siitä, millaisia kielenhuoltoon koskevia asenteita ja käsityksiä yliopisto-opiskelijoilla on. Mahdollisen jatkotutkimuksen kannalta tärkeää olisi tavoittaa monipuolisempi vastaajajoukko, ja tällöin eri tiedekuntien opiskelijoiden vertailu voisi olla mielenkiintoista. Myös yliopisto-opiskelijoiden kielenhuoltotaitojen ja niiden mahdollinen yhteys kielenhuoltokäsityksiin ja -asenteisiin voisi olla mielenkiintoista tutkittavaa. Mielenkiintoista voisi olla myös yliopisto-opiskelijoiden asenteiden ja käsitysten vertailu esimerkiksi ammattikorkeakouluopiskelijoiden asenteisiin ja käsityksiin.

Lähteet

Ahlqvist, Pauliina 2022. *Hiomista ja taivuttamista. Toisen asteen opiskelijoiden kielenhuoltokäsitykset ja -asenteet*. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. URN: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202210247781>.

Alanen, Riikka 2011. Kysely tutkijan työkaluna. – *Kieltä tutkimassa – tutkielman laatijan opas*, s. 146–161. Toim. Paula Kalaja, Riikka Alanen ja Hannele Dufva. Finn Lectura, Helsinki.

Heikkinen, Laura 2018. *Luovaa kirjoittamista harrastavien asenteet kielenhuoltoa kohtaan*. Kandidaatintutkielma. Oulun yliopisto. URN: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:oulu-201802081180>.

Hiidenmaa, Pirjo 2003. *Suomen kieli – who cares?* Otava, Helsinki.

Järvinen, Kati 2022. ”Kielenhuolto on seksikästä!” – *Toimittajaopiskelijoiden kielenhuoltoasenteet ammattikorkeakouluissa*. Opinnäytetyö. Haaga-Helia. URN: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2022053113683>.

Kalaja, Paula 1999. Kieli ja asenteet. – *Kielenoppimisen kysymyksiä*, s. 45–72. Toim. Kari Sajavaara ja Arja Piirainen-Marsh. Soveltavan kielentutkimuksen keskus, Jyväskylän yliopisto.

Kankaanpää, Salli 2013. Kieliohjeiden kirjo – *Kielikello 4/2013*. <https://kielikello.fi/kieliohjeiden-kirjo/>

— 2015. Kielitoimisto yleiskielen huoltajana - *Kielikello 1/2015*. <https://kielikello.fi/kielitoimisto-yleiskielen-huoltajana/>

Kolehmainen, Taru 2014. *Kielenhuollon juurilla. Suomen kielen ohjailun historiaa*. Kotimaisten kielten julkaisuja 174. SKS, Helsinki.

Kotimaisten kielten keskus: *Kielenhuolto*. <https://kotus.fi/kielenhuolto/> Viitattu 22.4.2026.

KS = Kielitoimiston sanakirja. Kotimaisten kielten keskus, Helsinki. <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/> Viitattu 22.4.2026.

Lambert, W. E. – Hodgson, R. C. – Gardner, R. C. – Fillenbaum, S. 1960. Evaluational reactions to spoken languages. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 60(1), 44–51. DOI: <https://doi.org/10.1037/h0044430>

Mielikäinen, Aila – Palander, Marjatta 2002. Suomalaisten murreasenteista. *Sananjalka* 44:1, 86–109. Suomen Kielen Seura, Turku. DOI: <https://doi.org/10.30673/sja.86635>.

— 2014. *Miten suomalaiset puhuvat murteista? Kansanlingvistinen tutkimus metakielestä*. SKS, Helsinki.

Nivukoski, Emilia 2019. *Kielenhuolto-opetuksen tarve ammattikorkeakouluissa – Opiskelijoiden kielenhuoltotaidot, -käsitteet ja -asenteet*. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. URN: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-201909213440>.

Preston, Dennis R 1996. Whaddayaknow? The modes of folk linguistic awareness. *Language Awareness*, 5(1), 40–74. DOI: <https://doi.org/10.1080/09658416.1996.9959890>

Rajala, Katariina 2007. *Luokanopettajaopiskelijoiden välimerkkien käytön hallinta: pilkku, yhdysmerkki ja ajatusviiva Turun opettajankoulutuslaitoksen pro gradu -tutkielmissa vuosina 2004 ja 2005*. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto.

Saviniemi, Maija 2015. *On noloa, jos ammattilaiset tekevät tökeröitä kielioppivirheitä: toimitushenkilökunnan kielenhuoltotiedot, -käytännöt ja -diskurssit*. Väitöskirja. URN: <https://urn.fi/URN:ISBN:9789526207773>.

SKS = Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

TTP = Tieteen termipankki. <https://tieteentermipankki.fi/wiki/> Viitattu 22.4.2026.

Tuomi, Jouni – Sarajärvi Anneli 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi, Helsinki.

Vanhatalo, Ulla – Vehkalahti, Kimmo 2020. Kysely. – *Kielentutkimuksen menetelmiä I–IV*, s. 240–273. Toim. Milla Luodonpää-Manni, Markus Hamunen, Reetta Konstenius, Matti Miestamo, Urpo Nikanne ja Kaius Sinnemäki. SKS, Helsinki.

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

1. Hyväksyn tutkimukseen osallistumisen.

- Kyllä.
- En.

2. Sukupuoli

- Nainen
- Mies
- Muu
- En halua kertoa

3. Opiskeltava ala (tiedekunta & pääaine)

4. Oletko opiskellut pää- tai sivuaineenasi kielitiedettä, suomen kieltä tai vieraita kieliä?

- Kyllä.
- En.

5. Mitä kielenhuolto mielestäsi tarkoittaa?

6. Mitkä ovat mielestäsi kielenhuollon tehtävät?

7. Mitä ajatuksia ja/tai tunteita kielenhuolto sinussa herättää?

8. Kuinka tärkeänä pidät kielenhuoltoa?

Ei lainkaan tärkeänä - Hieman tärkeänä - En osaa sanoa - Melko tärkeänä - Erittäin tärkeänä

- Yleissivistyksen kannalta
- Vapaa-ajan kannalta
- Opiskelujen kannalta
- Työelämän kannalta

9. Miksi kielenhuolto on mielestäsi turhaa/tärkeää?

10. Mistä ovat peräisin tietosi kielenhuollosta?

11. Jos sinun pitäisi saada tietoa jostakin kielenhuoltoon liittyvästä asiasta (esim. etsiä uutta tietoa tai tarkistaa jokin asia), mistä etsit tuota tietoa?

12. Mitkä seuraavista adjektiiveista kuvaavat parhaiten suhtautumistasi kielenhuoltoon?

Valitse 1–3 osuvinta.

- epävarma
- välinpitämätön
- kehittymishaluinen
- motivoitunut
- myönteinen
- kielteinen
- neutraali
- kiinnostunut
- itsevarma
- turhautunut
- ennakkoluuloinen
- huolimaton
- huolellinen

Liite 2. Tietosuojailmoitus

Tietosuojailmoitus 11.11.2025

1. Rekisterin nimi

Yliopisto-opiskelijoiden kielenhuoltoasenteet ja -käsitykset

2. Rekisterinpitäjä:

Joanna Penttala, jjpent@utu.fi

3. Vastuuhenkilön yhteystiedot:

Sama kuin rekisterinpitäjä.

4. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja käsittelyn oikeusperuste:

Tutkimuksessa analysoidaan tutkittavien asenteita ja käsityksiä kielenhuoltoon liittyvistä asioista. Vastaukset saattavat sisältää tietoa oppijoiden kokemuksista ja käsityksistä.

Henkilötietojen EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaisena käsittelyperusteena on

käsittely on tarpeen tieteellistä tutkimusta varten (yleinen etu 6 art. 1 a-kohta)

rekisteröity on antanut suostumuksensa henkilötietojen käsittelyyn (suostumus 6 art. 1 e-kohta)

muu mikä _____

5. Käsiteltävät henkilötietoryhmät:

Rekisteriin talletetaan rekisteröidystä seuraavia tietoja:

Sukupuoli, opiskeltava ala

6. Henkilötietojen vastaanottajat ja vastaanottajaryhmät:

Tietoja ei siirretä eikä luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.

7. Tiedot tietojen siirrosta kolmansiin maihin:

Henkilötietoja ei luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

8. Henkilötietojen säilyttämisaika tai sen määrittämisen kriteerit:

Kyselyvastaukset kerätään salasanalla suojattuun taulukkoon, johon on pääsy vain rekisterinpitäjällä. Tutkimusaineistosta poistetaan suorat tunnistetiedot. Tietoja säilytetään enintään 1.6.2028 asti, jonka jälkeen aineisto hävitetään tietoturvallisesti.

9. Rekisteröidyn oikeudet

Rekisteröidyllä on oikeus pyytää pääsy häntä itseään koskeviin henkilötietoihin sekä oikeus pyytää tietojensa oikaisemista tai poistamista taikka käsittelyn rajoittamista tai vastustaa niiden käsittelyä. Oikeutta henkilötietojen poistamiseen ei sovelleta tieteellisessä tai historiallisessa tutkimustarkoituksessa silloin, kun poisto-oikeus todennäköisesti estää käsittelyn tai vaikeuttaa sitä suuresti. Poisto-oikeuden toteuttamista arvioidaan tapauskohtaisesti. Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle.

10. Tiedot siitä, mistä henkilötiedot on saatu:

Tutkimukseen osallistuvien tietoja saadaan suoraan tutkimushenkilöiltä ainestonkeruun yhteydessä.

11. Tiedot automaattisen päätöksenteon ml. profiloinnin olemassaolosta:

Tietoja ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon tai profiloinnin tekemiseen.